

Uus teadusdoktor Kaire Sildver

OPERATIIVSED SÜNNITUSED EESTIS JA SOOMES AASTATEL 1992–2023

24. novembril 2025 kaitses Kaire Sildver arstiteaduse filosoofiadoktori väitekirja „Operatiivsed sünnitused Eestis ja Soomes 1992–2023“ (*Operative deliveries in Estonia and Finland, 1992–2023*).

Väitekirja juhendajad olid vanemteadur Piret Veerus Tervise Arengu Instituudi epidemioloogia ja biostatistika osakonnast, juhtivateadur Mika Gissler Rootsi Karolinska Instituudist ja Soome Tervise ja Heaolu Instituudist ning epidemioloogia kaasprofessor Katrin Lang Tartu Ülikooli peremeditsiini ja rahvatervishoiu instituudi epidemioloogia ja biostatistika õppetoolist. Oponeeris professor Piotr Sieroszewski Łódži Meditsiiniülikoolist.

Maailmas on keisrilõigete osakaal viimastel aastakümnetel pidevalt kasvanud, vaginaalse sünnituse osakaal aga vähenemas. Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) on rõhutanud, et keisrilõige on elupäästev operatsioon nii emale kui ka lapsele vaid juhul, kui selleks on selge meditsiiniline näidustus. Teiseks operatiivse sekkumise võimaluseks on operatiivne vaginaalne sünnitus.

Kõigi operatiivsete sünnitustega kaasneb lühi- ja pikaajaliste tüsistuste risk emale ja lapsele. WHO soovitatav sünnitusabi järjepidevaks hindamiseks ja arendamiseks ülemaailmse standardina kasutada Robsoni klassifikatsioonisüsteemi. See võimaldab objektiivselt keisrilõigete osakaalu hinnata, jälgida ja võrrelda eri tervishoiuasutustes nii riiklikult kui ülemaailmselt ning see on kasutatav ka operatiivse vaginaalse sünnituse hindamiseks. Lisaks keisrilõigetele tuleb seirata ka operatiivsete vaginaalsete sünnituste osakaalu.

Eesti ja Soome on naaberriigid, kuid perinataalnäitajad on algselt olnud väga erinevad. Uurimus on andnud võimaluse võrrelda ja analüüsida operatiivsete sünnituste osakaalusid ja ajatrende kolme aastakümne jooksul Eestis ja Soomes.

Keisrilõigete ja operatiivse vaginaalse sünnituste osakaal on uuringuperioodi jooksul kasvanud mõlemas riigis. Eesti ja Soome keisrilõigete osakaal on 2023. aasta seisuga sarnane maailma keskmise tasemega (21%).

Paljudes teistes Euroopa riikides on keisrilõike osakaal aga märgata-

valt suurem. Eesti sarnaneb Robsoni klassifikatsioonisüsteemi tulemuste alusel Põhjamaadega, sealhulgas Soomega. Soomes on operatiivse vaginaalse sünnituse osakaal kogu uuringuperioodi jooksul olnud ligikaudu poole suurem kui Eestis. Vaakumsünnitusest on saanud ainus operatiivse vaginaalse sünnituse meetod mõlemas riigis nii nagu ka paljudes teistes Euroopa riikides.

Uuringuperioodi lõpuks moodustasid operatiivsed sünnitused umbes veerandi kõigist sünnitustest nii Eestis kui ka Soomes.